In de zaak 43/77,

betreffende een verzoek aan het Hof, krachtens het protocol van 3 juni 1971 betreffende de uitlegging door het Hof van Justitie van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, van de Rechtbank van eerste aanleg van het gerechtelijk arrondissement Antwerpen, in het aldaar aanhangig geding tussen

PERSONENVENNOOTSCHAP MET BEPERKTE AANSPRAKELIJKHEID INDUSTRIAL DIAMOND SUPPLIES, te Antwerpen,

en

LUIGI RIVA, handelsvertegenwoordiger, te Turijn,

om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging van de artikelen 30 en 38 van het Verdrag van 27 september 1968,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: H. Kutscher, president, M. Sørensen en G. Bosco, kamerpresidenten, A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe en A. Touffait, rechters,

advocaat-generaal: G. Reischl
griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

Overwegende dat de feiten van de zaak, het procesverloop en de opmerkingen, ingediend krachtens het protocol van 3 juni 1971 betreffende de uitlegging door het Hof van Justitie van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rech-

terlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

Bij vonnis van 23 september 1976, uitvoerbaar bij voorraad en gewezen in hoger beroep van een beslissing van de Pretore te Turijn van 14-17 november 1975, heeft de burgerlijke en strafrechtelijke rechtbank te Turijn, Arbeidsrechtelijke Kamer, Industrial Diamond Supplies pvba, te Antwerpen, veroordeeld tot betaling aan L. Riva, handelsvertegenwoordiger te Turijn, van de som van Lit 53 052 980, vermeerderd met interessen op de voet van 8 % 's jaars vanaf 14 november 1975, alsmede van de proceskosten.

Krachtens de artikelen 31 en volgende van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (na te noemen: Executieverdrag) heeft Riva op 16 november 1976 de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen verzocht om verlof tot tenuitvoerlegging in België van het vonnis van de rechtbank te Turijn van 23 september 1976.

Bij vonnis van 25 november 1976 heeft de Eerste Burgerlijke Kamer van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen in dit verzoek bewilligd.

Op 15 december 1976 heeft Industrial Diamond Supplies krachtens artikel 36 Executieverdrag tegen dit vonnis verzet gedaan bij de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen en deze in hoofdzaak verzocht overeenkomstig de artikelen 30 en 38, eerste alinea, Executieverdrag de uitspraak aan te houden. De genoemde artikelen luiden als volgt:

Artikel 30: „De rechterlijke autoriteit van een verdragsluitende staat, bij wie de erkenning van een in een andere verdragsluitende staat gegeven beslissing wordt ingeroepen, kan zijn uitspraak aanhouden, indien tegen deze beslissing een gewoon rechtsmiddel is aangewend."

Artikel 38, eerste alinea: „Het gerecht dat over het verzet oordeelt, kan op verzoek van de partij die het verzet heeft gedaan, zijn uitspraak aanhouden indien tegen de in den vreemde gegeven beslissing in de staat van herkomst een gewoon rechtsmiddel is aangewend of indien de termijn daarvoor nog niet is verstreken; in dit laatste geval kan het gerecht een termijn stellen binnen welke het rechtsmiddel moet worden aangewend".

Op 27 december 1976 heeft Industrial Diamond Supplies bij het Hof van Cassatie te Rome beroep tot cassatie ingesteld van het vonnis van de burgerlijke en strafrechtelijke rechtbank te Turijn; dit beroep zou een gewoon rechtsmiddel zijn in de zin van de artikelen 30 en 38 Executieverdrag.

Bij vonnis van 7 april 1977 heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, Eerste Kamer, krachtens de artikelen 2, sub 3, en 3, lid 2, van het protocol van 3 juni 1971 betreffende de uitlegging door het Hof van Justitie van het Verdrag van 27 september 1968 besloten de behandeling van de zaak te schorsen totdat het Hof van Justitie bij wege van prejudiciële beslissing uitspraak zal hebben gedaan over de navolgende vragen:

1) welke rechtsmiddelen worden in de artikelen 30 en 38 van het Verdrag van 27 september 1968 als „gewone" rechtsmiddelen bedoeld of, met andere woorden, op welke vonnissen zijn de artikelen 30 en 38 van toepassing, of
2) dient de aard van het aangewende rechtsmiddel tegen de beslissing in de staat van herkomst te worden beoordeeld uitsluitend volgens het recht van deze staat?

Het vonnis van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen is op 18 april 1977 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Krachtens artikel 5, lid 1, van het protocol van 3 juni 1971 en artikel 20 van 's Hofs Statuut (EEG) zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door de Commissie van de Europese Gemeenschappen op 21 juni, de regering van de Bondsrepubliek Duitsland op 1 juli en de regering van het Verenigd Koninkrijk op 7 juli 1977.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan. Op verzoek van het Hof heeft de Commissie evenwel op 18 augustus 1977 een overzicht ingediend betreffende het onderscheid tussen gewone en buitengewone rechtsmiddelen en de betekenis daarvan in het burgerlijk procesrecht van de Lid-Staten.

II — Bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

De *regering van de Bondsrepubliek Duitsland* is van mening dat als gewone rechtsmiddelen in de zin van artikel 38 Executieverdrag zijn te beschouwen alle rechtsmiddelen die binnen bepaalde korte termijnen na de uitspraak of de betekening van het vonnis moeten worden aangewend en die kunnen leiden tot wijziging van het vonnis met werking voor partijen.

a) Volgens het rapport over de wijzigingen die met het oog op de toetreding van de nieuwe Lid-Staten in het Executieverdrag moeten worden aangebracht, ontbreekt overal een duidelijke regeling van het onderscheid tussen gewone en buitengewone rechtsmiddelen.

Hoger beroep en verzet worden in praktisch alle continentale Lid-Staten als gewone rechtsmiddelen beschouwd, zo ook in Duitsland de cassatie („Revision") en de „Beschwerde", in Italië de cassatie, het onbevoegdheidsberoep en twee gevallen van heropening der behandeling, in Nederland de cassatie alsmede de revisie van arresten die door de Hoge Raad in eerste instantie zijn gewezen.

Omdat voor Ierland en het Verenigd Koninkrijk een overeenkomstig onderscheid niet mogelijk bleek, bevat het voorontwerp voor een toetredingsverdrag tot het Executieverdrag in de artikelen 13 en 17 bijzondere bepalingen voor beslissingen uit deze landen.

b) Het Executieverdrag heeft weliswaar ten doel de gedwongen tenuitvoerlegging van vonnissen te vergemakkelijken, mede door ook van bij voorraad uitvoerbare vonnissen executie in een andere Lid-Staat mogelijk te maken, doch de debiteur dient te worden behoed voor onherstelbare schade door tenuitvoerlegging van een nog niet definitief geworden vonnis uit een andere staat. De term gewoon rechtsmiddel in artikel 38 dient derhalve ruim te worden uitgelegd, teneinde de rechter telkens gelegenheid te geven zich te beraden over noodzakelijke maatregelen ter bescherming van de debiteur.

c) Aan de hand van het recht van de staat van tenuitvoerlegging kan niet onmiddellijk worden bepaald of een door het recht van een andere staat geboden rechtsmiddel als een gewoon rechtsmiddel is te beschouwen. Hoogstens kan het worden geraadpleegd om na te gaan of een rechtsmiddel van de staat van herkomst is gelijk te stellen met een gewoon rechtsmiddel van de staat van tenuitvoerlegging.

Voor de kwalificatie als gewoon rechtsmiddel kunnen verschillende criteria gelden, zoals de werking van het middel, doch ook of het betrokken rechtsstelsel de belangen van de crediteur dan wel die van de debiteur meer op de voorgrond stelt. Uit het rechtsstelsel van de staat van tenuitvoerlegging kan met name bij atypische rechtsmiddelen noch een ondubbelzinnige noch een voor alle verdragsluitende staten gelijke uitlegging worden afgeleid. Of een bepaald rechtsstelsel de kring van de gewone rechts-

middelen eng of ruim trekt, hangt voorts af van overwegingen die bij buitenlandse beslissingen niet per se behoeven mee te spelen.

Kwalificatie van het middel volgens het recht van de staat van tenuitvoerlegging kan derhalve geen uitleggingscriterium zijn.

d) Bij de beoordeling van de aard van een rechtsmiddel dient men uitsluitend af te gaan op de bepalingen van de staat van herkomst, die de aanwending en inrichting van het middel regelen. Hiervoor pleit ook dat bij de indeling van een rechtsmiddel als gewoon of buitengewoon in elk geval rekening moet worden gehouden met de kenmerken die het volgens het recht van de staat van herkomst bezit (ontvankelijkheidsvoorwaarden, termijnen, toetsingsbevoegdheid van de rechter). Ontbreekt een uitdrukkelijke kwalificatie in het recht van de staat van herkomst, dan ware na te gaan of aanwending van het rechtsmiddel verhindert dat het vonnis waarvan beroep is ingesteld, kracht van gewijsde verkrijgt.

Het bezwaar van deze uitlegging is, dat het doel en de beschermingsgedachte van artikel 38 Executieverdrag onvoldoende tot hun recht komen. De bescherming van de debiteur tegen het gevaar van een onherroepelijke tenuitvoerlegging nog voordat een beslissing is gevallen over zijn rechtsmiddel in de staat van herkomst, zou dan in feite afhangen van het recht van die staat, dat doorgaans alleen rekening houdt met de belangenposities van partijen binnenslands. Met name de verschillen tussen de Lid-Staten voor wat betreft het beroep in cassatie en de daarmee nauw verwante „Revision" naar Duits recht, zouden in de verschillende Lid-Staten tot een ongelijke bescherming van de debiteur leiden.

e) Een uitlegging van de term gewoon rechtsmiddel, die rechtstreeks aan de bewoordingen van het Executieverdrag wordt ontleend, zou een verregaande gelijkheid van de debiteursbescherming binnen de Gemeenschap bewerkstelligen. De uitgangsgedachte van artikel 38 zou dan volledig tot haar recht kunnen komen, terwijl door de discretionaire bevoegdheid welke artikel 38 aan de rechter verleent, tevens de nodige vrijheid bij de toepassing van de bepaling zou zijn verzekerd. Bij een dergelijke uitlegging zou het recht van de staat van herkomst ter zake van de indeling der rechtsmiddelen een rol kunnen spelen zonder evenwel bij uitsluiting beslissend te zijn.

Dat de term gewoon rechtsmiddel in het Executieverdrag daarmee een andere inhoud krijgt dan in het rechtsstelsel van sommige Lid-Staten, behoeft geen bezwaar te zijn: het toepassingsgebied en de beschermingsgedachte lopen in de verschillende landen toch al uiteen. Volgens 's Hofs rechtspraak heeft ook de term burgerlijke en handelszaken in artikel 1, eerste alinea, Executieverdrag een andere betekenis dan in de verschillende nationale rechtsstelsels.

f) De rechtstreekse uitlegging van de term gewoon rechtsmiddel moet niet uitsluitend worden gebaseerd op het begrip „formele rechtskracht" in de zin van het recht van de staat van herkomst. Veeleer lijkt het noodzakelijk om aan te knopen bij een gedachte die reeds in artikel 38, eerste alinea, tweede zin, is neergelegd: gewone rechtsmiddelen tegen vonnissen zijn slechts die welke binnen een betrekkelijk korte termijn na de uitspraak kunnen worden aangewend en waarvan dus zeer snel zal komen vast te staan of zij al dan niet ontvankelijk zijn. Deze rechtsmiddelen zijn in het bijzonder het hoger beroep en het verzet tegen een verstekvonnis, welke algemeen als gewone rechtsmiddelen worden beschouwd. Wat de termijn betreft, kan worden uitgegaan van de langste termijn die de Lid-Staten kennen voor het instellen van een beroep in cassatie, dat wil zeggen drie maanden na de betekening van het vonnis.

Vanuit het oogpunt van de rechtsbescherming komen alleen rechtsmiddelen in aanmerking die rechtstreeks betrek-

king hebben op de wederzijdse rechten en verplichtingen van partijen; alleen wanneer uit de beslissing van het gerecht waarvoor het rechtsmiddel is aangewend, blijkt dat de tenuitvoerlegging jegens de debiteur ongerechtvaardigd was, heeft het zin de rechter de mogelijkheid te verschaffen de debiteur door aanhouding van de uitspraak te beschermen. Cassatie in het belang der wet is derhalve geen gewoon rechtsmiddel.

Voorts mogen alleen rechtsmiddelen die zijn aangewend bij rechterlijke instanties van dezelfde tak van rechtspleging, als gewone rechtsmiddelen worden beschouwd, dus bij voorbeeld niet de ongrondwettigheidsklacht naar Duits recht („Verfasssungsbeschwerde"), welke als een afzonderlijke procedure is te beschouwen.

Derhalve zijn als gewone rechtsmiddelen tegen vonnissen op het gebied van de contentieuze civiele rechtspraak aan te merken die welke volgens het recht van de staat van herkomst slechts binnen bepaalde korte termijnen (niet meer dan drie maanden) na de uitspraak of de betekening van het vonnis kunnen worden aangewend en kunnen leiden tot vernietiging van het vonnis door hetzelfde of door een hoger rechtscollege met werking jegens partijen in de exequaturprocedure.

g) De uitlegging van de term gewoon rechtsmiddel aan de hand van het recht van de staat van herkomst, evenals de rechtstreekse uitlegging van het Executieverdrag leiden tot de conclusie dat het cassatieberoep naar Italiaans recht is te beschouwen als een gewoon rechtsmiddel. De rechtstreekse uitlegging van het Executieverdrag leidt echter ook tot een materiële en niet alleen formele gelijkheid van de rechtstoestand in alle Lid-Staten. Zij beantwoordt beter aan de betekenis van het Verdrag als belangrijke stap naar de eenmaking van het internationale procesrecht binnen de Gemeenschap. Zij lijkt een noodzakelijk vervolg op 's Hofs bestaande rechtspraak inzake het Executieverdrag.

h) Op de prejudiciële vragen van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen ware derhalve te antwoorden:

Gewone rechtsmiddelen tegen vonnissen in de zin van artikel 38 van het Executieverdrag zijn rechtsmiddelen die, ongeacht hun aanduiding volgens het recht van de staat van herkomst, slechts binnen een termijn van ten hoogste drie maanden na de uitspraak of de betekening van het vonnis kunnen worden aangewend en tot vernietiging van het vonnis met werking jegens partijen in de exequaturprocedure kunnen leiden.

De *regering van het Verenigd Koninkrijk* meent dat de oplossing van de in casu gestelde problemen uitsluitend moet worden gezocht in het recht van de staat waar het rechtsmiddel is of kan worden aangewend.

a) Ingevolge de artikelen 30 en 38 Executieverdrag moet de rechter van de ene verdragsluitende staat uitmaken wat de aard is van het rechtsmiddel in de andere verdragsluitende staat. De vraag zal zich voordoen in een processuele situatie en moet met bekwame spoed worden beslist: de criteria waarmee de aard van het rechtsmiddel moet worden vastgesteld, dienen daarom zo eenvoudig en duidelijk mogelijk te zijn.

b) In het wetboek van burgerlijke rechtsvordering van Luxemburg, Frankrijk en België wordt onderscheid gemaakt tussen gewone en buitengewone rechtsmiddelen, zodat daar het in geding gebrachte rechtsmiddel terstond aan de hand van de bestaande indeling kan worden gekwalificeerd. Zo een onderscheid is niet te vinden in de wetgeving van de drie andere Lid-Staten die bij het Executieverdrag zijn aangesloten, doch het is daar wel bekend in de doctrine, die bepaalde rechtsmiddelen als „gewoon" aanmerkt, meestal op grond van het feit dat zij beletten dat een vonnis kracht van gewijsde verkrijgt, terwijl de overige dan als buitengewone rechtsmiddelen worden beschouwd.

c) Wat de drie overige Lid-Staten van de Gemeenschap betreft, die ingevolge artikel 63 Executieverdrag gehouden zijn tot dit Verdrag toe te treden, valt op te merken dat de situatie in Denemarken blijkbaar overeenkomt met de Lid-Staten waar de wetgeving zelf geen onderscheid maakt. In het Verenigd Koninkrijk en in Ierland wordt een onderscheid tussen verschillende soorten rechtsmiddelen noch in de wetgeving noch tot dusver in de literatuur gemaakt.

Toch kennen de rechtsstelsels van deze Lid-Staten een grote verscheidenheid aan rechtsmiddelen. Weliswaar hebben zij in het algemeen niet direct schorsende werking, maar de rechter heeft een ruime bevoegdheid om schorsing te bevelen. Er bestaat daarbij echter geen criterium om te onderscheiden tussen gewone en buitengewone rechtsmiddelen. Het ontwerpverdrag betreffende te toetreding van de nieuwe Lid-Staten tot het Executieverdrag bevat ten deze dan ook enkele aanpassingsvoorstellen.

d) Voor de Lid-Staten die reeds bij het Executieverdrag zijn aangesloten, en voor Denemarken zal het vrij gemakkelijk zijn om aan de hand van het recht van elk dier staten vast te stellen of een rechtsmiddel gewoon dan wel buitengewoon is; voor het Verenigd Koninkrijk en Ierland zal men gevoeglijk bij het Executieverdrag zelf te rade kunnen gaan.

e) Daarentegen zal het wellicht moeilijk, zo niet onmogelijk blijken een eenvoudig te hanteren gemeenschappelijk criterium te vinden. In de eerste plaats zal men moeten nagaan welk doel de opstellers van het Verdrag voor ogen hadden toen zij in de artikelen 30 en 38 onderscheid maakten tussen gewone en buitengewone rechtsmiddelen, en vervolgens zal men een betrouwbare maatstaf moeten vinden om dat doel te kunnen bereiken. De constatering dat artikel 30 ten doel heeft te voorkomen dat een rechter zich gedwongen ziet een beslissing te erkennen die nog geen kracht van gewijsde heeft en — indien het rechtsmiddel slaagt — ook nooit zal krijgen, en dat artikel 38 ten doel heeft de debiteur te beschermen tegen schade die zou kunnen voortvloeien uit de tenuitvoerlegging van nog niet in kracht van gewijsde gegane beslissingen die misschien nog worden herzien, is wat al te simplistisch: dit kan zich ook voordoen bij aanwending van sommige buitengewone rechtsmiddelen, die niettemin buiten het toepassingsgebied van de artikelen 30 en 38 vallen.

f) Een communautair criterium dat tussen gewone en buitengewone rechtsmiddelen onderscheidt op de grond dat, hangende de beslissing op het rechtsmiddel, de definitieve werking van het vonnis is geschorst, is niet bevredigend: artikel 30, dat alleen ziet op rechtsmiddelen die daadwerkelijk zijn aangewend, zal praktisch altijd van toepassing zijn op een vonnis dat in de staat van herkomst nog niet als definitief wordt beschouwd. Ten aanzien van artikel 38 werkt het criterium niet, maar het zou wel weer opgaan bij bepaalde zeer uitzonderlijke en thans als buitengewoon aangemerkte rechtsmiddelen.

Men kan zich moeilijk een ander communautair criterium voorstellen waarmee de doeleinden van de betrokken artikelen beter kunnen worden bereikt.

g) Met het bestaande onderscheid in de nationale rechtsstelsels tussen gewone en buitengewone rechtsmiddelen wordt globaal het beoogde resultaat bereikt, omdat in de regel gewone rechtsmiddelen inderdaad schorsende werking hebben tenzij het vonnis uitvoerbaar bij voorraad is verklaard, terwijl buitengewone rechtsmiddelen geen schorsende werking hebben tenzij schorsing wordt bevolen.

Een ander belangrijk kenmerk van gewone rechtsmiddelen is dat zij meestal slechts betrekkelijk korte tijd ter beschikking staan, terwijl buitengewone rechtsmiddelen, soms na bijzonder verlof, veel langer aanwendbaar zijn. Het is duidelijk dat de bevoegdheid tot aanhouding

van een uitspraak in de zin van artikel 38 Executieverdrag niet te lang mag blijven bestaan. In de Lid-Staten waar tussen gewone en buitengewone rechtsmiddelen onderscheid wordt gemaakt, lijkt dit in zoverre met de nodige soepelheid het gewenste resultaat op te leveren. Een communautair criterium volgens hetwelk een rechtsmiddel slechts als gewoon zou zijn aan te merken indien het maar een zekere tijd openstaat, zou tot veel willekeuriger resultaten leiden.

h) Het enige bevredigende antwoord op de vragen van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen is dat voor de toepassing van de artikelen 30 en 38 de aard van een rechtsmiddel uitsluitend moet worden bepaald overeenkomstig de kwalificatie die eraan wordt gegeven in het recht van de Lid-Staat waar het middel is of kan worden aangewend.

De *Commissie van de Europese Gemeenschappen* meent dat het vinden van een betekenis voor de term gewoon rechtsmiddel, die eigen is aan het Executieverdrag zelf en niet verwijst naar de begrippen in de onderscheiden verdragsluitende staten, een aantal belangrijke voordelen heeft.

a) Het belangrijkste voordeel zou zijn, dat de gevolgen voor wat het Verdrag betreft, op het gebied van erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen, van het instellen van een rechtsmiddel dat naar de eigen definitie van het Verdrag als gewoon wordt gekwalificeerd, steeds dezelfde zullen zijn. Als men de begripsbepaling van het nationale recht van de verdragsluitende staten liet afhangen, zou het lot van een beslissing waartegen het rechtsmiddel van cassatie is aangewend, naar gelang van het betrokken land verschillend zijn, aangezien de cassatie in Italië en Nederland als een gewoon rechtsmiddel wordt beschouwd, en in Frankrijk, België en Luxemburg als een buitengewoon rechtsmiddel.

Een van de hoofdregels van het Executieverdrag is dat de rechter die een beslissing over de erkenning of de tenuitvoerlegging geeft, zich niet meer uitspreekt over de bevoegdheid van de rechter die de oorspronkelijke beslissing heeft gegeven. Deze constructie is mogelijk omdat voor de belanghebbende reeds allerlei garanties zijn ingebouwd in het procesrecht van het land van herkomst. Hiertoe valt ook te rekenen de verplichting voor bepaalde hoogste rechters om vragen betreffende de uitlegging van het Verdrag aan het Hof van Justitie voor te leggen. Door bepaalde rechtsmiddelen zoals het beroep in cassatie als buitengewoon te kwalificeren, zou het mogelijk zijn dat een beslissing ten uitvoer wordt gelegd zonder dat die waarborg effect krijgt, aangezien artikel 38 dan niet toepasselijk is.

De in casu gestelde vragen zijn voornamelijk van belang voor de rechtsmiddelen revisie en cassatie. Wanneer deze met succes worden ingesteld, dan heeft dit ten gevolge dat de situatie welke uit de met die rechtsmiddelen bestreden beslissing voorvloeit, rechtens te niet wordt gedaan. De vraag is of het wenselijk is dat het Executieverdrag geen middelen biedt om de executie van de beslissing waarvan cassatie of revisie is gevraagd, zolang op te schorten. Een autonome interpretatie zou hier een oplossing kunnen bieden.

b) Het is evenwel moeilijk in de tekst van artikel 38 (en van artikel 30) aanknopingspunten te vinden voor zo een autonome interpretatie; ook in de strekking van het Executieverdrag is daarvoor nauwelijks steun te vinden.

In sommige verdragsluitende staten wordt een rechtsmiddel als gewoon gekwalificeerd wanneer het de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing schorst.

Niet alleen geeft de tekst van artikel 38 geen enkele steun aan deze uitlegging, maar ook het systeem en de strekking van het Verdrag schijnen zich daartegen te verzetten. Artikel 38 behoort tot de

afdeling van het Executieverdrag betreffende de tenuitvoerlegging. Het eerste artikel van deze afdeling, artikel 31, stelt als voorwaarde voor tenuitvoerlegging in een ander land dat de beslissingen uitvoerbaar moeten zijn in het land waar zij zijn gegeven. Ook artikel 38 ziet dus alleen op uitvoerbare beslissingen, zodat men niet kan zeggen dat deze bepaling in haar algemeenheid onder gewone rechtsmiddelen die verstaat welke de tenuitvoerlegging van een beslissing schorsen, daar anders de zin aan deze bepaling zou worden ontnomen.

Er is ook geen aanleiding om het begrip gewoon rechtsmiddel te verbinden met het criterium van het „gezag van gewijsde".

Niet alleen geeft de tekst van de artikelen 30 en 38 geen steun aan deze uitlegging, doch zij zou ook tot ongewenste gevolgen leiden: aangezien in verscheidene verdragsluitende staten het gezag van gewijsde bij het instellen van hoger beroep in stand blijft, zou er in die staten geen enkel gewoon rechtsmiddel in de zin van het Executieverdrag bestaan; voor rechtsmiddelen zoals het hoger beroep zou dit een volstrekt abnormale kwalificatie betekenen, die in het recht van geen enkele verdragsluitende staat voorkomt.

Evenmin kan men onder buitengewoon rechtsmiddel een middel verstaan waarvan de aanwending de kracht van gewijsde onverlet laat. Het ontbreken van enige steun in de artikelen 30 en 38 maakt ook dit criterium ongeschikt om te bepalen of er van een gewoon rechtsmiddel sprake is. Daarbij komt dat dit criterium moeilijk hanteerbaar is, omdat het niet in alle verdragsluitende staten dezelfde betekenis heeft.

Een ander kenmerk dat in de rechtsstelsels van de verdragsluitende staten vaak aan de gewone rechtsmiddelen wordt toegekend, is dat men bij het instellen ervan niet beperkt is tot bepaalde gronden welke tot vernietiging van de beslissing moeten leiden. Maar ook dit criterium biedt geen enkele steun voor wat de uitlegging van de artikelen 30 en 38 betreft: de consequentie ervan zou zijn dat de cassatie, in Italië en Nederland een gewoon rechtsmiddel, tot een buitengewoon rechtsmiddel in de zin van het Executieverdrag zou moeten worden bestempeld.

Wat de strekking van de artikelen 30 en 38 betreft, dient te worden gezegd dat het ongetwijfeld een doelstelling van het Verdrag is de justitiabelen ruime mogelijkheden te geven om beslissingen hun betreffend te zien erkend of ten uitvoer gelegd. Zo gezien zou het dus van belang zijn de term gewoon rechtsmiddel restrictief te interpreteren teneinde de rechters zo weinig mogelijk gelegenheid te bieden om hun beslissing aan te houden. Maar anderzijds zou een restrictieve uitlegging van de in artikel 30 gebruikte termen, die afwijkt van de terminologie van het rechtsstelsel waarin de beslissing is gegeven, tot het resultaat kunnen leiden dat een beslissing tussen partijen in het land van herkomst geen rechten doet ontstaan omdat daar een naar nationaal recht gewoon rechtsmiddel is aangewend, terwijl dezelfde beslissing in het buitenland wel wordt erkend omdat dat rechtsmiddel op grond van een eventuele restrictieve interpretatie als „buitengewoon" in de zin van het Verdrag wordt gekwalificeerd. Dit lijkt een ongewenst resultaat, omdat het verder gaat dan het door het Executieverdrag beoogde doel, namelijk aan beslissingen het gezag en het effect te verlenen die zij genieten in het land waar zij zijn gegeven.

Het onderscheid tussen gewone en buitengewone rechtsmiddelen levert in de rechtsstelsels van de onderscheiden verdragsluitende staten geen onoverkomelijke problemen op. Men kan daar voldoende duidelijk bepalen wat eronder wordt verstaan.

Met het oog op de toetreding van het Verenigd Koninkrijk en Ierland tot het Executieverdrag zal artikel 38 worden aangevuld met een bepaling die duidelijk

maakt dat het niet mogelijk is gebleken de term gewoon rechtsmiddel een inhoud te geven die eigen is aan het Verdrag.

c) Zowel op het punt van de eenvormigheid als op dat van de rechtszekerheid moet het voor de toepassing van het Executieverdrag een voordeel worden geacht te kunnen steunen op een terminologie die in de verschillende Lid-Staten een duidelijke betekenis heeft, in plaats van criteria te moeten hanteren die niet duidelijk uit de tekst van het Verdrag kunnen worden afgeleid en die bovendien door de rechters verschillend zouden kunnen worden toegepast.

d) De Commissie stelt mitsdien voor de vragen van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen te beantwoorden als volgt:

Als gewone rechtsmiddelen in de zin van de artikelen 30 en 38 van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, dienen te worden verstaan de rechtsmiddelen die als zodanig worden beschouwd in de verdragsluitende staat waar de oorspronkelijke beslissing is gegeven.

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 28 september 1977 hebben de vennootschap „Industrial Diamond Supplies", verzoekster in het hoofdgeding, ten deze vertegenwoordigd door C. Spaas, advocate te Antwerpen; L. Riva, verweerder in het hoofdgeding, ten deze vertegenwoordigd door E. Van Vliet, advocaat te Antwerpen; en de Commissie, ten deze vertegenwoordigd door H. Bronkhorst, lid van de juridische dienst, mondelinge opmerkingen gemaakt en vragen van het Hof beantwoord.

De vennootschap *„Industrial Diamond Supplies"* betoogt dat onder „gewoon rechtsmiddel" in de zin van de artikelen 30 en 38 Executieverdrag moet worden verstaan een rechtsmiddel dat als zodanig wordt beschouwd in de verdragsluitende staat waar de oorspronkelijke beslissing is gegeven.

Volgens *Riva* dient een vonnis, dat uitvoerbaar is in een verdragsluitende staat, ook in een andere verdragsluitende staat uitvoerbaar te zijn.

Overwegende dat de advocaat-generaal ter terechtzitting van 19 oktober 1977 conclusie heeft genomen.

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen bij vonnis van 7 april 1977, ingekomen ten Hove op 18 april daaropvolgende, krachtens artikel 2, sub 3, en artikel 3, lid 2, van het protocol van 3 juni 1971 het Hof twee vragen heeft gesteld betreffende de uitlegging van de term „gewoon rechtsmiddel" in de artikelen 30 en 38 van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (na te noemen het Executieverdrag);

2 Overwegende dat blijkens het dossier de vennootschap Industrial Diamond Supplies te Antwerpen, verzoekster in het hoofdgeding, door het Tribunale

civile e penale te Turijn is veroordeeld tot betaling aan verweerster in het hoofdgeding, Luigi Riva, handelsvertegenwoordiger te Turijn, de som van Lit. 53 052 980, wegens verschuldigde provisies in het kader van de tussen partijen bestaande contractuele verhouding, vermeerderd met de interessen en proceskosten;

3 dat het vonnis van het Tribunale te Turijn, gewezen op 23 september 1976 in beroep van een beslissing van de Pretore aldaar, thans uitvoerbaar is;

4 dat Riva op 25 november 1976 van de rechtbank te Antwerpen een vonnis heeft verkregen houdende verlof tot tenuitvoerlegging in België van het vonnis van het Tribunale te Turijn, overeenkomstig de artikelen 31 en volgende Executieverdrag;

5 dat Industrial Diamond Supplies op 15 december 1976 krachtens de artikelen 36 en 37 Executieverdrag bij de rechtbank te Antwerpen verzet heeft gedaan tegen het exequaturvonnis;

6 dat genoemde vennootschap zich op 27 december 1976 bij de Italiaanse Corte suprema di Cassazione heeft voorzien in cassatie van het in hoger beroep gewezen vonnis van het Tribunale te Turijn;

7 dat niet wordt betwist dat de kracht van gewijsde van het vonnis van het Tribunale te Turijn door dit beroep tot cassatie niet wordt geschorst;

8 dat eveneens vaststaat dat Industrial Diamond Supplies in Italië niet om opschorting van de tenuitvoerlegging heeft verzocht;

9 Overwegende dat Industrial Diamond Supplies de rechtbank te Antwerpen primair heeft verzocht de uitspraak omtrent de tenuitvoerlegging van het vonnis van het Tribunale te Turijn aan te houden totdat in Italië een definitieve beslissing tussen partijen tot stand zal zijn gekomen;

10 dat om op dit verzoek te kunnen beslissen, de rechtbank te Antwerpen het Hof de navolgende twee vragen heeft gesteld over de uitlegging van de artikelen 30 en 38 Executieverdrag:

„1. welke rechtsmiddelen worden in de artikelen 30 en 38 van het Verdrag van 27 september 1968 als ‚gewone' rechtsmiddelen bedoeld of, met andere woorden, op welke vonnissen zijn de artikelen 30 en 38 van toepassing, of

2. dient de aard van het aangewende rechtsmiddel tegen de beslissing in de staat van herkomst te worden beoordeeld uitsluitend

volgens het recht van deze staat";

11 dat deze vragen in wezen hierop neerkomen, of de term „gewoon rechtsmiddel" in de artikelen 30 en 38 Executieverdrag moet worden gekwalificeerd als een verwijzing naar het nationale recht dan wel als een autonoom begrip dat in het kader van het Executieverdrag zelf moet worden uitgelegd;

12 dat in het tweede geval de rechtbank wenst te vernemen welke betekenis de term dan in het kader van het Verdrag heeft;

13 Overwegende dat tijdens de procedure is betoogd dat artikel 30 Executieverdrag, dat de erkenning en niet de tenuitvoerlegging van beslissingen betreft, voor het geschil niet van belang is en de gevraagde uitlegging slechts betrekking heeft op de betekenis van de term „gewoon rechtsmiddel" in artikel 38, betreffende de tenuitvoerlegging;

14 dat dit punt niet behoeft te worden onderzocht, temeer omdat de samenhang van de bepalingen van titel III van het Verdrag verlangt dat de betrokken term in de twee genoemde artikelen op gelijke wijze wordt geïnterpreteerd;

De term „gewoon rechtsmiddel" als verwijzing naar het nationale recht dan wel als autonoom begrip

15 Overwegende dat naar luid van artikel 30 Executieverdrag „de rechterlijke autoriteit van een verdragsluitende staat, bij wie de erkenning van een in een andere verdragsluitende staat gegeven beslissing wordt ingeroepen, zijn uitspraak kan aanhouden, indien tegen deze beslissing een gewoon rechtsmiddel is aangewend";

16 dat volgens artikel 38, eerste alinea, „het gerecht dat over het verzet oordeelt, op verzoek van de partij die het verzet heeft gedaan, zijn uitspraak kan

aanhouden, indien tegen de in den vreemde gegeven beslissing in de staat van herkomst een gewoon rechtsmiddel is aangewend, of indien de termijn daarvoor nog niet is verstreken; in dit laatste geval kan het gerecht een termijn stellen binnen welke het rechtsmiddel moet worden aangewend";

17 Overwegende dat volgens Industrial Diamond Supplies als „gewoon rechtsmiddel" in de zin der aangehaalde bepalingen moet worden aangemerkt elk rechtsmiddel dat als zodanig wordt beschouwd in de verdragsluitende staat waarin de te erkennen of ten uitvoer te leggen beslissing is gegeven;

18 dat naar het recht van de Italiaanse Republiek, de staat van herkomst van de betrokken beslissing, het beroep tot cassatie stellig als een gewoon rechtsmiddel zou zijn te beschouwen;

19 dat deze opvatting wordt gesteund door de regering van het Verenigd Koninkrijk en de Commissie, die eenstemmig van mening zijn dat de aard van een rechtsmiddel als bedoeld in de artikelen 30 en 38 moet worden bepaald aan de hand van het recht van de verdragsluitende staat waar de oorspronkelijke beslissing is gegeven;

20 dat Riva niet betwist dat in Italië het beroep tot cassatie als een gewoon rechtsmiddel wordt beschouwd, doch meent dat een beslissing die in Italië uitvoerbaar is, in elk geval ook in België uitvoerbaar moet zijn zolang de kracht van gewijsde in de staat van herkomst niet is geschorst;

21 dat ten slotte de regering van de Bondsrepubliek Duitsland heeft verklaard dat de term „gewoon rechtsmiddel" in de artikelen 30 en 38 haars inziens in het kader van het Executieverdrag zelf moet worden uitgelegd, ongeacht de kwalificatie van de rechtsmiddelen in het recht van de staat van herkomst;

22 Overwegende dat een vergelijking van de rechtsbegrippen in de verschillende Lid-Staten der Gemeenschap leert dat het onderscheid tussen „gewone" en „buitengewone" rechtsmiddelen in sommige Lid-Staten een wettelijke basis heeft en in andere hoofdzakelijk dan wel uitsluitend op door de rechtsleer gemaakte onderscheidingen berust, terwijl het in een derde groep staten volslagen onbekend is;

23 dat voorts vaststaat dat in de rechtsstelsels waarin het onderscheid tussen „gewone" en „buitengewone" rechtsmiddelen door de wetgeving of de rechtsleer wordt aanvaard, de indeling van de rechtsmiddelen volgens dit onderscheid verschillend is;

24 dat mitsdien een uitlegging van de term „gewoon rechtsmiddel" door verwijzing naar een nationaal rechtsstelsel — hetzij van de staat van herkomst, hetzij van de staat van erkenning of tenuitvoerlegging — het in bepaalde gevallen onmogelijk zou maken een bepaald rechtsmiddel met het oog op de artikelen 30 en 38 Executieverdrag met de gewenste mate van zekerheid te rangschikken;

25 dat bovendien bij verwijzing naar een nationaal rechtsstelsel de rechter die een beslissing overeenkomstig de artikelen 30 en 38 Executieverdrag moet geven, genoopt zou kunnen zijn eventueel rechtsmiddelen van een zelfde soort op onderling tegenstrijdige wijze te rangschikken, al naar gelang zij tot het rechtsstelsel van de ene of de andere verdragsluitende staat behoren;

26 dat toepassing van deze uitleggingsmaatstaf derhalve zou kunnen leiden tot een rechtsonzekerheid die des te groter zou zijn nu de exequaturrechter ingevolge artikel 38 niet alleen rekening dient te houden met reeds aangewende rechtsmiddelen, maar ook met die welke binnen een bepaalde tijd nog kunnen worden aangewend;

27 dat uit het vorenoverwogene volgt dat een bruikbare uitlegging van de term „gewoon rechtsmiddel" slechts in het kader van het Executieverdrag kan worden gezocht;

28 dat dus aan de nationale rechter moet worden geantwoord dat de term „gewoon rechtsmiddel" in de zin van de artikelen 30 en 38 Executieverdrag enkel in het kader van het Verdrag zelf moet worden bepaald, en niet volgens het recht van de staat van herkomst van de beslissing dan wel van de staat waar erkenning of tenuitvoerlegging wordt gevraagd;

De betekenis van de term „gewoon rechtsmiddel" in het Executieverdrag

29 Overwegende dat de betekenis van de term „gewoon rechtsmiddel" uit de structuur van de artikelen 30 en 38 zelf alsmede uit hun functie in het stelsel van het Verdrag kan worden afgeleid;

30 dat weliswaar het Verdrag in zijn geheel een snelle tenuitvoerlegging van beslissingen met een minimum aan formaliteiten mogelijk moet maken zodra die beslissingen in de staat van herkomst uitvoerbaar zijn geworden, doch het specifieke doel van de artikelen 30 en 38 is te verhinderen dat zij in andere verdragsluitende staten moeten worden erkend en ten uitvoer gelegd op een tijdstip waarop zij in de staat van herkomst nog kunnen worden vernietigd of gewijzigd;

31 dat de artikelen 30 en 38 de rechter bij wie een verzoek om erkenning is ingediend of verzet tegen een exequatur is gedaan, met name de mogelijkheid voorbehouden om de uitspraak aan te houden wanneer de oorspronkelijke beslissing in de staat van herkomst is of binnen een bepaalde tijd kan worden aangevochten;

32 dat volgens het Verdrag de rechter van de staat van erkenning of tenuitvoerlegging niet de plicht, doch slechts de bevoegdheid heeft om zijn uitspraak aan te houden;

33 dat deze omstandigheid een genoegzaam ruime uitlegging van de term „gewoon rechtsmiddel" onderstelt, zodat die rechter, telkens wanneer redelijke twijfel bestaat over het uiteindelijk lot van de beslissing in de staat van herkomst, zijn uitspraak kan aanhouden;

34 dat het aanleggen van deze maatstaf op zichzelf reeds een beslissing veroorlooft welk gevolg moet worden gegeven aan een verzoek om erkenning of verlof tot tenuitvoerlegging van een vonnis waartegen in de staat van herkomst metterdaad een rechtsmiddel is aangewend dat tot vernietiging of wijziging kan leiden;

35 dat de rechter voor een moeilijker probleem kan worden geplaatst wanneer een verzoek om aanhouding van de uitspraak overeenkomstig artikel 38 Executieverdrag wordt gedaan terwijl de beroepstermijn in de staat van herkomst nog niet is verstreken;

36 dat in dit geval niet slechts de maatstaf van het mogelijk gevolg van een eventueel beroep in aanmerking moet worden genomen, doch alle overigens ter zake dienende overwegingen aangaande de aard en de modaliteiten van de betrokken rechtsmiddelen;

37 dat zo gezien de term „gewoon rechtsmiddel" moet worden opgevat als betekenend elk rechtsmiddel dat tot het normale verloop van een procedure behoort en dat als zodanig een ontwikkeling van de rechtsgang vormt, waarmee elke partij redelijkerwijs rekening moet houden;

38 dat als zo een ontwikkeling is te beschouwen elk rechtsmiddel dat wettelijk gebonden is aan een bepaalde termijn die ten gevolge van de ten uitvoer te leggen beslissing is gaan lopen;

39 dat bijgevolg met name niet als „gewone rechtsmiddelen" in de zin van de artikelen 30 en 38 Executieverdrag zijn te beschouwen rechtsmiddelen die afhangen van ten tijde van de oorspronkelijke beslissing onvoorzienbare gebeurtenissen of van het optreden van derden in geval aan hen de uit hoofde van de oorspronkelijke beslissing aangevangen termijnen niet kunnen worden tegengehouden;

40 dat de rechter bij wie krachtens artikel 36 verzet is gedaan op een tijdstip waarop in de staat van herkomst de beroepstermijnen nog niet zijn verstreken, te dien aanzien gebruik dient te maken van zijn beoordelingsvrijheid;

41 dat deze beoordelingsvrijheid ligt opgesloten in de inhoud van artikel 38, dat de exequaturrechter de bevoegdheid geeft om de partij die — zonder nog gebruik te hebben gemaakt van de beroepsmogelijkheden in de staat van herkomst — verzet doet tegen de tenuitvoerlegging, een termijn te stellen waarbinnen zij het rechtsmiddel moet aanwenden;

42 Overwegende dat derhalve moet worden geantwoord dat in de artikelen 30 en 38 Executieverdrag onder een „gewoon rechtsmiddel" dat tegen een in den vreemde gegeven beslissing is of kan worden aangewend, moet worden verstaan elk rechtsmiddel dat tot vernietiging of wijziging van de overeenkomstig het Verdrag te erkennen of ten uitvoer te leggen beslissing kan leiden, en waarvan de aanwending in de staat van herkomst is gebonden aan een wettelijk bepaalde termijn die ten gevolge van diezelfde beslissing begint te lopen;

Ten aanzien van de kosten

43 Overwegende dat de kosten door de regering van de Bondsrepubliek Duitsland, de regering van het Verenigd Koninkrijk en de Commissie van de

Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, niet voor vergoeding in aanmerking kunnen komen;

44 dat de procedure ten aanzien van partijen in het hoofdgeding als een aldaar gerezen incident is te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen;

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de door de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen bij zijn vonnis van 7 april 1977 gestelde vragen, verklaart voor recht:

1. **De term „gewoon rechtsmiddel" in de zin van de artikelen 30 en 38 van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken moet enkel in het kader van het Verdrag zelf worden bepaald, en niet volgens het recht van de staat van herkomst van de beslissing dan wel van de staat waar erkenning of tenuitvoerlegging wordt gevraagd.**

2. **In de artikelen 30 en 38 Executieverdrag moet onder een „gewoon rechtsmiddel" dat tegen een vreemde beslissing is of kan worden aangewend, worden verstaan elk rechtsmiddel dat tot vernietiging of wijziging van de overeenkomstig het Verdrag te erkennen of ten uitvoer te leggen beslissing kan leiden, en waarvan de aanwending in de staat van herkomst is gebonden aan een wettelijk bepaalde termijn die tengevolge van diezelfde beslissing begint te lopen.**

Kutscher Sørensen Bosco Donner Mertens de Wilmars

Pescatore Mackenzie Stuart O'Keeffe Touffait

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op tweeëntwintig november negentienhonderdzevenenzeventig.

De griffier

A. Van Houtte

De president

H. Kutscher